

HOE JAPAN DE OORLOG VERLOOR

*more attractive than it might otherwise have been. Some officials may have believed, too, that the bomb could be used as a powerful deterrent to Soviet expansion in Europe, where the Red tide had successively engulfed Rumania, Bulgaria, Jugoslavia, Czechoslovakia and Hungary*¹. In an interview with three of the top scientists in the Manhattan project early in June Mr. Byrnes did not, according to Leo Szilard, argue that the bomb was needed to defeat Japan, but rather that it should be dropped to 'make Russia more manageable in Europe.'²

En als de Sowjet-Unie weigerde zich te schikken en zelf atoomwapens zou gaan vervaardigen? Dreigde dan een nieuwe wereldoorlog? Juist niet, zeiden sommigen: atoomwapens zouden de kans op het uitbreken van zulk een oorlog verkleinen in plaats van vergroten. Groves was overigens van mening dat de Sowjet-Unie er pas na twintig jaar in zou slagen, een atoomwapen tot explosie te brengen – de geleerden dachten: na vier. Het zijn er vier geworden.

★

In mei had een Amerikaans vliegtuig de componenten van twee atoombommen, behalve de U-235 en het plutonium, naar Tinian in de Marianen gebracht; midden juli bracht een kruiser er dat splijtmetaal heen. Bemanningsleden van een eskader B-29's hadden inmiddels een speciale training ontvangen om atoombommen af te werpen en er was al eind '44 een eerste lijst opgesteld van mogelijke doelen. Op 16 juli vond de proefexplosie van een plutoniumbom in de woestijn van Nieuw-Mexico plaats. Zij slaagde perfect. Truman die zich toen in Potsdam bevond, werd ingelicht. In een reeks gesprekken raadpleegde hij er zijn voornaamste adviseurs: Byrnes, Stimson en de *Joint Chiefs of Staff*: op één na waren zij van mening dat er geen reden was om van het op 18 juni genomen besluit af te wijken – die ene was de stafchef van de *Army Air Forces*, generaal H. Arnold, die meende dat Japan louter door voortzetting van het bombarderen van zijn steden tot overgave kon worden gedwongen. 'I asked General Marshall', schreef Truman acht jaar later,

¹ En Polen! ² In hoeverre de wens, de Sowjet-Unie in toom te houden, bij de besluitvorming ten aanzien van het afwerpen van de eerste atoombommen een rol heeft gespeeld, is het nauwkeurigst onderzocht door Giovannitti en Freed. Hun conclusie is dat deze 'political consideration' niet de 'sole or even primary reason for using the bomb' is geweest, het was 'an additional reason'. (*The decision to drop the bomb*, p. 310)